

acriter purgat; ut Hydropicum etiam emungat.
Cel. de CRANTZ.

Hodie medicamentum hoc vehemens, & nauseosum, raro in usum venit præcipue internum, & nonnisi in casibus desperatis, debita cum cautela. Ab Antiquissimis jam, ut innui, inter venena recensita fuit planta. PETRUS de ABBANO C. 35. *loc. cit. ait:* „ cui succus „ Bryoniæ datus fuerit, patietur Scolomiam, „ stoliditatem & angustiam Spiritus. „ Radicem cui Agyrtae, & impostores, humanæ figuræ similitudinem tribuere sciebant, loco radicis Mandragoræ, tempore ubi adhuc præstigia regnabant, vendebant; alii pro Mechoacanna venditabant. Hæc a credine sua orbari, eodem, quo de Ari macalati radice dictum modo, tuncque ad farinam, ac panem conficiendum apta, evadere potest. GMELIN.

DIOECIA

TRIANDRIA.

EMPETRUM NIGRUM: procumbens.

Baccæ hujus in Kamschatka comeduntur; quamvis compertum sit earum usum capitis dolores causare, quod testimonio *Illustriss. à LINNÉ Fl. Lapp. p. 306.* confirmatur. „ Baccæ *inquit*, atræ, licet venenatæ dicantur, „ & reipsa Cephalalgias creant copiosius assumptæ, expertus loquor, *Kappatialmas* tamen

232 DIOECIA TRIANDRIA.

(quæ Ballaria sunt Lapponum à LINNÆO p. 108. l. c. descripta) „ ingrediuntur apud Lap-
 „ pos, ubi uvæ Corinthiacæ in usu non sunt. „
 Nonnulli in Scorbuto vim prædictarum bacca-
 rum extollunt: in Arte tinctoria etiam adhiberi
 possunt. Grœnlandi inde Vini speciem olim pa-
 rabant, nunc vero Lemonadæ speciem. *Onom.*
Botan.

EXCOECARIA AGALLOCHA: *Masc.*
 Amentum nudum. Calyx nullus. Corolla nulla.
Fem. Amentum nudum. Calyx nullus. Co-
 rolla nulla. Styli tres. Capsula tricocca.

Magnam quantitatem succus lactei, acerri-
 mi, maxime in ramis arbor continet; ut vulne-
 rata planta, succus vi exiliat maxima, qui cutim
 immediate adtingens, non tantum dolores ve-
 hementes excitat, sed etiam, maxime si ad ocu-
 los pervenerit, Inflammationem, Tumores, &
 nisi citam adferamus opem, Cæcitatem causat.
 Credunt nonnulli Alœe lignum, quod in offici-
 nis asservatur, ex hac planta desumi. *Onom.*
Botan.

TETRANDRIA.

MYRICA GALE: foliis lanceolatis, sub-
 ferratis; caule suffruticoso. *Oed. Dan. 327.*

In officinis folia plantæ hujus prostant sub
 nomine foliorum Myrti Brabanticæ; amara, ni-
 dorosa, luteo-tinctoria, cerifera planta; vi nar-
 coti-

DIOECIA TETRANDRIA. 233

cotica, phantastica, cephalalgica, exanthematica prædita: à LINNÉ. Folia ejus siccare, discutere, lumbricos necare, DALE asserit. Olim foliis plantæ hujus Cerevisiæ condiebantur per Sueciam; nunc autem post largiorem Humuli plantationem, ob Cephalalgias, quas potantibus creat, præsertim minus cocta, exolevit; nec hodie nisi à pauperibus in Provinciis remotioribus adhibetur: à LINNÉ *Fl. Lapp. pag. 298.* Decoctum hujus plantæ ad cimices, & pediculos fugandos inservit; gemmæ florum ad lanam flavo colore tingendam adhibentur. *Onom. Botan.*

PENTANDRIA.

CANNABIS SATIVA. *Rumph. Amb. 5. t. 180.*

Semina, quæ officinas intrant, subrotunda, parva, tenui cortice ex cinereo-spadiceo-lucido donata, includunt medullam albidam, saporis subdulcis; quorum continuatus usus, semen genitale imminuit, Tussi opitulatur, Ictero subvenit, caput vaporibus replet. *Schröder. DALE.*

Bangue Indorum eandem esse plantam cum Cannabi sativo *Illustriss. HALLERUS* credit. Quem secutus, pauca hic loci de hac dicenda censui.

Plantæ, unde *Bangue* Indi parare consueverunt, in officinis olim reperiebantur frag-

menta foliorum cum suis pedunculis; & semina
 splendentia, cinerei coloris, magnitudine, &
 forma Cannabis feminum. Infatuat ut Opium,
 somnum conciliat: multorum consensu ad Ve-
 nerem stimulandam, magnæ esse efficaciz cre-
 ditur. Verum enim vero perniciosa est planta,
 & non sine periculo fumenda DALE. CHRIST.
 A COSTA. *Libr. Arom. Cap. LIV.* „ Ban-
 „ gue simile est Cannabi ait, cujus DIOSCO-
 „ RIDES *Lib. 3.* meminit, caulem habet quin-
 „ que palmarum longitudine, quadrangulum,
 „ colore dilutius urente, fructu contumacem,
 „ nec adeo concavum ut Cannabis caulis, cujus
 „ cortex non minus quam illius in fila duci
 „ potest; folia Cannabina superne virentia, in-
 „ ferne incana, lanugine pubescentia, gustu
 „ terrestri & insipido; semen Cannabino minus
 „ neque adeo candidum. Indi semine & fo-
 „ liis vescuntur, tum ut validiores in re vene-
 „ na fiant, tum ad excitandam cibi appeten-
 „ tiam. Fit ex hoc Banguè compositio vulga-
 „ ris admodum usus in iis Regionibus ad varios
 „ effectus, etenim Magnates, & Militiæ Præ-
 „ fecti, ut laborum obliti, securius & libe-
 „ rius dormiant, feminis & foliorum in pulve-
 „ rem redactorum, quantum videtur fumunt,
 „ illique addunt Arecam, sive Avellanam indi-
 „ cam viridem, & Opii nonnihil pro arbitrio,
 „ omnia Saccharo excepta devorant: si vero in
 „ somno varias rerum species sibi observari cu-
 „ piunt,

„ piunt, addunt selectissimam Camphoram Ca-
 „ ryophillos, Nucem Moschatam & Macis: si
 „ vero hilares esse volunt, & faceti ac præfer-
 „ tim in Venerem proclives, Ambaro, & Mo-
 „ scho additis Saccharo excipiunt & Electua-
 „ rium faciunt; “ hucusque A COSTA. CLU-
 „ SIUS vero *plantam Hist. Lib. II. p. 238.* ex
 „ succo foliorum, & seminum Banguæ confici ait.

„ Coquitur autem hic succus é foliis contu-
 „ sis interdum ex semine, cui nonnulli admi-
 „ scent varia aromata plerique Opium. Nullam
 „ vero ex eo aliam utilitatem capiunt, nisi quod
 „ in extasin quodam modo rapiantur atque omni
 „ sollicitudine liberentur, tenue quiddam ri-
 „ dentes. Etenim ejus usus primum excogi-
 „ tatus esse dicitur, ut Imperatores exercitum,
 „ & militares qui perpetuis vigiliis torqueren-
 „ tur, hoc Banguæ aut Vino, aut Opio epoto,
 „ veluti ebrii ferrentur, & omni velut sollici-
 „ tudine, & labore soluti altius dormirent.

iii HUMULUS LUPULUS: MASC. Calyx
 „ quinquephyllus. Corolla nulla. FOEMIN. Ca-
 „ lyx monophyllus, oblique patens, integer. Co-
 „ rolla nulla. Styli duo. Semen unum, intra ca-
 „ lycem foliatum.

„ Turiones tanquam olus in usum trahuntur;
 „ iidem non male ad juscula Medicata aperientia
 „ recipiuntur. Strobili amaritie sua, & aromate
 „ primas vias roborant, humores resolvunt, ob-
 „ structa resarant, solida stimulant, & urinam mo-
 „ vent.

vent. **SPIELMANNUS.** Strobilos hos qui in officinis Coni audiunt, amaram, nidorofam, tonicam, anodynam, phantasticam vim possidere **LINNÆUS** testatur. Cerevisiæ additi ejus mucilaginem temperant, illam diutius conservant, & vim inebriantem ei impertiuntur. Folia, quæ cum Turionibus easdem possident vires, interne in lienis, intestinorum Obstructionibus; externe vero scopo anodyno ad Dolores sedandos etiam podagricos; in Luxationibus, Contusionibus, Tumoribus Oedematosis &c. usu veniunt.

Ex caulibus rite præparatis tela rudis confici potest; quæ non adeo alba, quam ex Lino, vel Cannabe, ast fortior erit. Radix aperiens, & sudorifica, in capillorum à Labe Venerea defluxu laudatur.

HEXANDRIA.

TAMUS COMMUNIS: foliis cordatis, indivisis.

Radix olim officinalis erat: cui exulcerantes vires inesse, **GESNERUS** ait; venenati quid habere creditur **DALE.** **DIOSCORIDES-GALENEUS, MESUE,** iisdem, ast mitioribus paulo ac Bryonia alba, viribus pollere, asserunt.

ENE.

E N E A N D R I A.

MERCURIALIS PERENNIS: caule simplicissimo; foliis scabris. *Oed. Dan. 400.*

Herba olim in officinis occurrebat. Hæc quamvis PRÆVOTIO, MORISONO, aliisque, easdem cum subsequente vires obtinere dicatur; effectus tamen, quos in nonnullis prope Salopiam eam comedentibus produxit planta, eam soporiferæ, & malignæ qualitatis participem esse, evincunt. Planta est venenata; male itaque pro officinarum Mercuriali hanc offert RACHFELD, in *Hodego suo Botanico* p. 23. BUXB. DALE.

Ob vires stupefacientes, narcoticas, soporiferas, hominibus, ac animalibus lethalis. *Onom. Botan.*

MERCURIALIS ANNUA: caule brachiatto; foliis glabris; floribus spicatis.

Herba in officinis usu venit: hypnotica, alvum movens, bilem, & aquas purgans &c. à LINNÉ, DALE. Juniores avibus lethalem; adultiori, teriacam antidotum esse. *Acad. N. C. V. 10. Cel. de CRANTZ.*

D E C A N D R I A.

CORIARIA MYRTIFOLIA: foliis ovato-oblongis. Coriaria hermaphroditica. *Tur. far-*

farset. 13. (fæmina) Fæmina gaudet antheris sterilibus. *Ger. 341.*

Planta ad densanda folia ab Antiquis adhibita fuit: ut BAUHINUS *hist. 1. p. 560.* testatur. "Ufus nullus plantæ hæctenus innotuit præterquam ad coria firmanda; quo nomine notissimam & usitatissimum cunctæ Narbonæ dicit. LOBELLIUS. A LINNÉ *Hort. Ups. p. 299.* vim singularem *inquit* producendi Epilepsiam detexit *Illustriss. Medicus D. D. SAUVAGESIUS*, quocumque modo & à quocumque animali assumitur. "Hominibus à quibus incaute assumitur, Epilepsiam non chronicam, ast lethalem infert; ut ex pluribus experimentis compertum est. Italicas tamen Capras libenter, & absque ulla noxa comedere fertur. In baccis fortius adhuc venenum residet. *Onom. Botan.*

D O D E C A N D R I A .

MENISPERMUM COCCULUS: foliis cordatis, retusis, mucronatis; caule lacero.

Cocculi indici fructus in officinis reperitur figura reniformis, viribus venenatis, phtiriæ præditus. RUELLIUS inter primos Cocculorum mentionem fecit, quos primi Veneti Europæ intulerunt; eos venenatos apud homines effectus edere, nulla, quantum ego saltem novi, observatio probat, inquit SPIEL-

MAN-

MANNUS. Qui etiam refert RUMPH catharcticos esse expertum. Eorum pulverem, locis quos pediculi infestant, inspergi; nec non ad capiendos pisces recipi; quippe qui inde Vertigine corripit, & supra aquam natant dicuntur, ferunt.

M O N A D E L P H I A.

TAXUS BACCATA: foliis approximatis.

Diversas jam antiquorum Auctorum de plantæ hujus venenata indole, opiniones recenset SCHENKIUS. Sic venenatam ejus indolem probant PLINIUS *l. 16. Cap. 10.* DIOSCORIDES *l. 4. Cap. 75.* MATTHIOLUS *Comment. ad idem Diosc. Caput IDEM comment. ad Caput 12. l. 6.* PLUTARCHUS vero *3. Sympos. Comment.* Taxum eo tantum tempore noxium scribit, quo jam florere incipit: PETRUS PENA *in Advers.* in Anglia innocuum prorsus decernit. In Belgio minus etiam arbor hæc perniciosa est, & umbra periculo caret. DODONÆUS *pempt. 6. l. V. Cap. X.* THEOPHRASTUS *Hist. plant. Lib. 3. Cap. X.* Fructus inquit ab aliquibus hominibus manditur, & innocuus est, reclamantibus DIOSCORIDE, & PLINIO ad eundem THEOPHRASTI locum. Cuinam plantæ hujus parti insit, quonam ejus vitæ tempore prædominet, vel an ulla unquam

venenata indoles in hac observata fuerit, determinare non audeo. Id certum est, hic etiam baccas plantæ hujus, quæ copiosa in hortis ad ambulacra formanda adhibetur, a pueris impune comedi.

P O L Y G A M I A

M O N O E C I A.

VERATRUM ALBUM: racemo supra decomposito, corollis erectis.

Hæc planta est, quæ officinis radicem Hellebori albi largitur; acris, nauseosa, drastica, emetica, sternutatoria à LINNÉ. Figura radicis oblonga, aliquando pollice major, foris fusca, intus alba, numerosis albicantibus fibris stipata; ob violentiam purgationis tam per superiora, quam inferiora, usum purgandi internum, soli fere Helleboro nigro relinquit; extrinsecas Sternutationes movet, Scabies, Impetigines, & Serpigines sanat. DALE.

Malignum, & ex communi consensu noxium, improprie sic dictum Helleborum, plurima testantur exempla; sic dum contunderetur Helleborus albus, adstantes purgati sunt: BOYLE. Plurima venenatam Plantæ hujus indolem confirmantia exempla apud GUERIN *loc. cit. pag. 69.* videri possunt. „ Regius Princeps a „ scrupulo Hellebori albi assumto, intra tri- „ horum convulsus periit, HELMONT; a scrupulo „ pulo